KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO 1 (3)

11.9.2022

Ympäristövaliokunta

U-jatkokirjelmä (U 19/2022 vp) rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudistamisesta

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan komission ehdotuksesta rakennuskohtaisten aurinkoenergiajärjestelmien asentamispakosta uusiin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin ja olemassa oleviin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin, joiden hyötypinta-ala on yli 250 neliömetriä. Kaupan liitto toteaa kohteliaimmin komission ehdotuksesta ja U-kirjelmästä seuraavaa:

Euroopan komission tavoite katkaista mahdollisimman nopeasti riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä nopea siirtymä puhtaaseen energiaan, on Kaupan liiton mukaan sekä **erittäin tärkeää** että **kannatettavaa**. Miten energiamurroksen kiihdyttämisellä saadaan lisättyä niin innovaatioita kuin EU:n kilpailukykyä, mutta samalla pidettyä huolta yritysten kilpailukyvystä, kuntien elinvoimasta ja kansalaisten ostovoimasta ja hyvästä elämästä, ilman inflaation mustaan aukkoon syöksymistä, on kuitenkin erittäin olennaista. Miten siirtymä toteutetaan oikeudenmukaisesti kustannustehokkuutta unohtamatta, asemoi ja vaikuttaa vahvasti EU:n tulevaisuuden näkymiin. Jopa sen poliittiseen tulevaisuuteen.

Kaupan liiton näkemys on, että valtioneuvosto kantaa muodostettaessa tulee huomioida niin Euroopan haastava energia- ja taloustilanne kuin kunnianhimoinen kansallinen hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 mennessä. Tämä tarkoittaa seuraavien reunaehtojen nykyistä vahvempaa huomioimista:

Teknologianeutraalius ja markkinaehtoisuus

Kaupallisten rakennusten omistajia ja haltijoita ei tule pakottaa kalliiden aurinkoenergiajärjestelmien asentamiseen, vaan niiden käyttöönoton tulee olla markkinaehtoista ja vapaaehtoista. Tekniikan nopea kehittyminen korostaa sitä, ettei toteutettavia ratkaisuja ole järkevää sanella rakennuskohtaisesti, kuten direktiiviehdotukseen on nyt kirjattu. Rakennukseen integroitavat aurinkoenergiaa hyödyntävät pintamateriaalit tekevät jo tuloaan markkinoille.

Kustannustehokkuus ja one-size-fits-all-pakkoratkaisun tehottomuus

Valittujen toimenpiteiden tulee olla kustannustehokkaita ja vähentää mahdollisimman paljon päästöjä suhteessa käytettyihin euroihin. Sähköä kulutetaan Suomessa eniten talviaikaan, jolloin aurinkovoiman saanto on erittäin vähäistä tai olematonta. Suurten toimisto/kaupallisten rakennusten kohdalla puhutaan helposti reilusti yli 100 kWh:n (voimalan teho) järjestelmistä, jolloin aurinkovoimalan asentamis- ja laitekustannuksessa puhutaan sadoista tuhansista euroista.

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

On selvä, ettei tällainen one-size-fits-all-pakkoratkaisu ole järkevä eikä tarkoituksenmukainen, erityisesti EU-koon mittaluokassa, jossa jäsenmaiden ilmasto-olosuhteet eroavat huomattavasti toisistaan. Suomalainen kaupan toimiala on jo rakentanut ja rakentaa aurinkovoimaloita osana omaa hiilineutraaliustyötään rakennuksiin, joihin voimalan rakentaminen on selvityksen perusteella järkevää. Tätä näkemystä tukee mm. se tosiasia, että yksittäinen kaupan alan toimija on sekä Suomen suurin aurinkosähkön tuottaja että kuluttaja.

Kaupan liiton kanta valtioneuvoston U-jatkokirjeen luonnokseen

Valtioneuvoston ehdotus U-jatkokirjeeksi on oikeasuuntainen ja kattava, mutta siihen liittyy tiettyjä muutostarpeita.

Kaupan liitto kannattaa vahvasti seuraavia U-jatkokirjeessä olevia näkemyksiä

- vaikutustenarvioinnin heikkouden esiin tuominen
- kansalliset olosuhteet huomioitava nykyistä paremmin asuinrakennuksissa
- lähtökohtaisesti kriittinen suhtautuminen aurinkoenergiajärjestelmän rakentamiseen olemassa oleviin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin
- uusien rakennusten suunnittelussa otettava huomioon muitakin reunaehtoja kuin aurinkoenergian tuottopotentiaali.

Kaupan liitto katsoo, että keinojen valinta ja käytännön toteuttaminen tulee jättää jäsenvaltioiden tehtäväksi kustannustehokkaalla, materiaali- ja teknologianeutraalilla ja kansalliset olosuhteet huomioon ottavalla tavalla, ja ehdottaa seuraavia muutoksia U-jatkokirjeeseen:

- Euroopan komission tulee asettaa päästövähennystavoitteet ja jäsenvaltiot päättävät keinoista, jolloin saadaan jäsenvaltioihin parasta ja kustannustehokkaimpia ratkaisuja.
- Ei aurinkoenergiajärjestelmän rakentamispakkoa uusiin eikä erityisesti olemassa oleviin kaupallisiin rakennuksiin
- Jos kuitenkin tulisi sääntelyä aurinkoenergiajärjestelmissä kaupallisissa rakennuksissa, direktiivissä tulee olla poikkeussäännös, joka mahdollistaa velvoitteesta poikkeamisen jäsenvaltion olosuhteisiin perustuvilla syillä
    - Sähköä kulutetaan Suomessa eniten talvisaikaan, jolloin aurinkovoiman saanto on erittäin vähäistä tai olematon. Lisäksi on huomioitava, että sähkön varastointiteknologia on edelleen vasta kehitysasteella ja rakennukseen

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

integroitavat aurinkoenergiaa hyödyntävät muut materiaalit tekevät jo tuloaan.

- Kansalliset olosuhteet huomioitava myös kaupallisissa rakennuksissa.

Uusiutuvan energian pienvoimatuotantoa ei tulee enää kansallisesti rajoittaa keinotekoisesti

Tällä hetkellä kaupan aurinkovoimaloiden pinta-alaa suurissa kohteissa rajoittaa kansallisesti asetettu alhainen sähköverovelvollisuuden raja. Sähköverovelvollisuudesta on tällä hetkellä vapautettu yli 100 kVA:n nimellistehoiset, mutta **enintään 800 000 kWh** vuodessa tuottavat **pienvoimalaitokset**, joiden tulee kuitenkin rekisteröityä verohallinnolle verovelvolliseksi ja antaa veroilmoitus kerran vuodessa, jotta vuosituotantorajaa voidaan valvoa.

Euroopan muuttunut turvallisuus- ja energiapoliittinen tilanne tulisi ottaa kansallisesti nykyistä paremmin huomioon, ja **nostaa** kansallisesti keinotekoisen **alhaalle asetettu sähköverovelvollisuuden raja** uusiutuvan energian osalta nopeasti lähemmäksi **EU:n sallimaa 2 000 MWh:ia**.

Kohteliaimmin

Mari Kiviniemi

toimitusjohtaja

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi